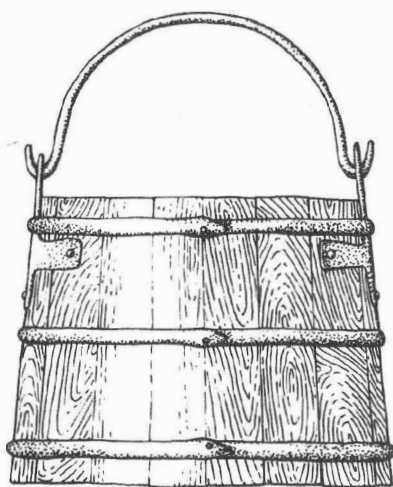

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1984

BRNO 1987

kterému pravděpodobně náleží lokalita Horákov I a snad i skrovné nálezy z neznámé polohy u Mokré. Překvapuje absence stanic bohunicien, ojedinělé levalloiské typy nejsou zcela průkazné. Listovité hroty / Tvarožná II, Horákov I / tvoří obvykle součást szeletien, kterému patří lokalita Tvarožná IV. Aurignacienu je možné s jistou rezervou přisoudit vysoká škrabadla z Pozoříč, Šlapanic I a Hostěrádek, zatímco celek z Blažovic I by mohl představovat jeho vyvinutou fázi, podobnou nedaleké Tvarožné I nebo spíše Určicím na Prostějovsku. U ojedinělých artefaktů z Újezda a Blažovic II lze uvažovat o příslušnosti ke gravettien, stejně jako u části nálezů z Tvarožné V / pazourková čepel s otupeným bokem/. Ačkoliv se nacházíme v blízkosti Moravského krasu, nezachytili jsme žádnou stopu magdalénien.

Použité suroviny jsou poměrně pestré bez výraznější převahy jednoho určitého typu. Nápadně nízký je výskyt rohovce ze Stránské skály / vzdálené jen 2,5-10 km dle polohy lokalit/, což neodpovídá kapacitě velmi bohatých ateliérů v okolí Brna-Líšně a na samotném zdroji této kvalitní suroviny. Ukazuje se, že blízkost výskytů nebyla při šíření materiálů tak důležitým faktorem jako sít vzájemných kontaktů ve stabilizovaném kulturním systému. Například právě rohovec ze Stránské skály se šíří převážně jen v rámci bohunicien a jeho vliv /srv. Oliva 1981/. Regionální uzavřenost velmi bohatých stanic ve východním okolí Brna /Brno-Líšně, Podolí I, II, Tvarožná I/, kterým chybí širší zázemí v podobě menších analogických lokalit nasvědčuje dosti usedlému způsobu života těchto lovecko-sběračských populací.

Literatura:

- Oliva, M. 1981: Die Bohunicien-Station bei Podolí /Bez. Brno-Land/ und ihre Stellung im Beginnenden Jungpaläolithikum, ČMM sc. soc. LXVI, 7-45.
- 1982: Estetické projevy a typologické zvláštnosti kamenné industrie moravského aurignacienu, ČMM sc. soc. LXVII, 17-30.
- v tisku: Příspěvek k lokalizaci paleolitických nálezů v okolí Brna-Líšně, PV 1983, s. 19-21.
- Skutil, J. 1933: Miscellanea palaeolithica moraviae, Bratislava VII, 173-183.
- 1935: Stopy pobytu diluviálního člověka na Šlapansku, Šlapanský zpravodaj 2, č. 2.
- 1936: Übersicht der mährischen paläolithischen Funde, Światowit XVI, 1934/35, 47-78.
- 1937: Některé dosud blíže neznámé paleolitické nálezy na Moravě, OP X, 1936/37, 259-279.
- 1941: Moravské prehistorické výkopy a nálezy Oddělení moravského pravěku Zemského muzea 1933-1936, Zeitschrift d. Mähr. Landes-museums NF 1, 139-145.
- 1949: Tvarožná u Brna, paleolitická stanice s radiolaritovou industrií, VVM 4, 195-198.
- Vuloch, K. 1950: Sídliště diluviálního člověka na půdě Velkého Brna, Příroda 43, 22-26, 56-57.
- 1951: Paleolitický nálezy na Žuráni, Příroda 44, 92.
- 1965: Altsteinzeitliche Funde aus Brno und Umgebung, ČMM sc. soc. L, 21-30.
- 1970: Paläolithische Funde von Jiříkovice bei Brno /Mähren/, Sborník Josefu Pouříkovi k sedesátinám, 11-13. Brno.
- 1976: Das entwickelte Aurignacien von Tvarožná bei Brno, ČMM sc, soc. LXI, 7-30.

Nachprüfung paläolithischer Lokalitäten aus der östlichen Umgebung von Brno /Bez. Brno-venkov, Vyškov/. Der genannte Raum ist bereits seit mehreren Jahrzehnten überwiegend von Amateuren untersucht worden und daher sind die Berichte über die Lokalitäten sehr verzerrt. Alle zugänglichen Funde und Berichte in der Literatur wurden daher einer Revision unterzogen und größtenteils im Terrain beglaubigt. Die meisten Lokalitäten liegen zwischen den Schichtenlinien von 250 - 350 m /die Seehöhe der Region beträgt 195 - 400 m/, wobei die Lage auf den Scheiteln der Anhöhen oder auf S-Hängen überwiegt. Mit Ausnahme von Tvarožná I /entwickeltes Aurignacien mit überwiegend Sticheln/, handelt es sich um ärmliche Inventare, von denen nur einige eine kulturelle Klassifikation erlauben: Horákov I /Micoquien/, Tvarožná IV /Szeletien/, Pozoříč, Hostěrádky-Rešov, Blažovice I /Aurignacien/, Újezd, Blažovice II /Gravettien/. Überraschend ist die Absenz von Lokalitäten des Bohunicien und Magdalénien; in der nächsten Umgebung sind diese Kulturen durch sehr reiche Stationen vertreten. Die benutzten Rohstoffe sind verhältnismässig bunt ohne ein markanteres Übergewicht eines bestimmten Types. Auffallend gering ist das Vorkommen an Hornstein von der nahen Stránská skála, was nicht der Kapazität des sehr reichen Ateliers in ihrer Umgebung entspricht /Brno-Líšně, Podolí/. Die Nähe der Quelle war offenbar bei der Verbreitung der Rohstoffe kein so wichtiger Faktor, wie das Netz der gegenseitigen Kontakte in dem stabilisierten kulturellen System /für Hornstein von der Stránská skála cf. Oliva 1981/.

DVĚ DROBNÉ PALEOLITICKÉ LOKALITY NA KYJOVSKU /okr. Hodonín/

Martin Oliva, Moravské muzeum, Brno

Roku 1975 přinesl Tomáš Dočkal do ústavu Anthropos MM několik patinovaných artefaktů, které našel mezi vinohrady nedaleko Hovorán. Lokalita leží přibližně 1 km SSV od středu obce a 1100 m JVV od kóty 281 /Karlák/ u cesty na Karlín, nad údolíčkem malého potoka za kapličkou /zřejmě poblíž kóty 231 na staré speciálce/. Nálezy tvoří 2 zlomená čepelová škrabadla z pazourku, oboustranně jemně retušovaná čepel /pazourek/, pazourkový šikmo retušovaný úštěp z hrany jádra a 5 úštěpků /pazourek, radiolarit, přepálený silicit a 2 rohovce typu Krumlovský les?/.

Druhá lokalita je označena Svatobořice /-Hranice/, pískovna. Pocházejí z ní 2 přelomené čepele a 3 úštěpky /vše z pazourku/, uložené bez dalších údajů v ústavu Anthropos MM /č. 405/.

Převaha pazourku a jemné vypracování nástrojů z Hovorán dovoluje zařazení do vyspělého mladého paleolitu, nejspíše gravettienu. Význam obou lokalit je však především geografický, neboť z tohoto regionu dosud neznáme téměř žádné paleolitické nálezy.

Zwei kleine paläolithische Lokalitäten in der Umgebung von Kyjov /Bez. Hodonín/. Hovorany: 2 Klingenskratzer, 1 fein retuschierte Klinge und einige Abschlüge, durchwegs aus Feuerstein. Svatobořice: 2 Klängen und 3 Absplisse aus Feuerstein. Die Funde gehören vermutlich dem Gravettien an.

STOPA AURIGNACIENU U KADOVA /okr. Znojmo/

Martin Oliva, Moravské muzeum, Brno

Na JZ svahu Kadovské hory /kóta 367/ jsem roku 1971 vyzdvihl škrabadlo s jemnou lamelární retuší, vyrobené z odražené hrany jádra rohovce typu Krumlovský les, a neretušovaný úštěp. Z katastru obce byl zatím znám pouze staropaleolitický křemencový pěstní klín.

Aurignacienspuren bei Kadov /Bez. Znojmo/. Fund eines Kratzers mit lammelartiger Retusche auf dem SW-Hang der Kadovská hora /Berg, Kote 367//.

DALŠÍ DOKLADY PŘÍTOMNOSTI PALEOLITICKÉHO ČLOVĚKA NA HRADISKU U OBŘAN

/okr. Brno-město/

Martin Oliva, Moravské muzeum, Brno

Na obřanském hradisku, odkud pochází již nález patinované čepele¹, jsem před několika lety vyzdvihl nepravidelné patinované jádro z křídového rohovce. V ústavu Anthropos MM se z téže lokality nachází zoubkovaná retušovaná čepel /RO/, tlustý zoubkovaný úštěp /jemný KL ?/ a zlomek retušované čepele /KL/. Kulturně jsou tyto ojedinělé doklady nezařaditelné a svědčí jen o příležitostných pochůzkách paleolitických lovců po tomto návrší /použité zkratky surovin viz v příspěvku o paleolitických lokalitách ve východním okolí Brna/.

Poznámka:

1 F. Adámek, Pravěké hradisko u Obřan, Brno 1961.

Weitere Belege von der Anwesenheit des paläolithischen Menschen auf Hradisko bei Obřany /Bez. Brno-město/. Kulturell nicht einreihbare Funde von einigen Artefakten.

OSADA Z OBDOBÍ LIDU S LINEÁRNÍ KERAMIKOU V BEZUCHOVĚ /okr. Přerov/

Jiří Pavelčík, AÚ ČSAV Brno

Student přerovského gymnázia Josef Janča ze Šišmy čp. 77 předal pracovníkům opavské expozitury AÚ ČSAV pravěký materiál, který sesbíral severně od obce Bezuchov.

Lokalita se rozkládá na levobřežní jižní terase radotínského pramene Šišemky, v blízkosti dodnes silného pramene pitné vody. Naleziště je vzdáleno cca 200 m severně od západního okraje obce a 200 m východně od jižní skupiny lokalit, nacházejících se již na katastru obce Šišma.

Nálezový soubor tvoří 17 silexů, mezi nimiž vedle čepelí zaujmou mikrolity geometrických tvarů. Hlašená industrie je zastoupena poškozenými kopytovitými klíny, sekerami, částí zátěže. Úlomky keramiky pocházejí převážně ze silnostěnné keramiky, zdobené otisky prstů a velkými pupíky /5 ks/, z nichž jeden zřejmě znázorňuje nadro a dva luno.

Niederlassung aus dem Zeitabschnitt der Träger der Linearkeramik in Bezuchov /Bez. Přerov/. J. Janča aus Šišma stellte nördlich der Gemeinde Bezuchov eine Niederlassung aus dem Zeitabschnitt der Linearkeramik fest. Ihre genauere Datierung ist vorläufig nicht möglich, denn zur Zeit fehlt die dünnwandige verzierte Keramik.

PŘEHLED VÝZKUMU 1984

Vydává :	Archeologický ústav ČSAV, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor:	akademik Josef Poulík
Redaktoři:	Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady:	Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby:	A. Krechlerová, P. Šindelář, B. Klíma, M. Plaček, J. Svoboda
Na titulním listě:	rekonstrukce vědérka ze slovanského hradiska Břeclav-Pohansko
Tisk:	VH 103 ZO Svazarmu Brno
Evidenční číslo:	ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis:	450 kusů - neprodejné